

אין פיתרון דהילוכס

יש עיסקה. צריך להתפלל שזה יחזיק מעמד. צריך להתפלל שזה יעזור וביקר. צריך להתפלל שמכונות הפרוס של בנק ישראל תצאנה מכלל פעולה.

למרות התפילות והתיקנות והבלתיאפשרי, כדאי אולי לומר כמה דברים לזכות ולהעלות כמה הרהורי-כפירה בעיקר.

מכיוון שאינפלציה מורכבת, בנוסף על שקלים המאבדים מערכם מדי יום, גם מחוסרי-אמון באותם שקלים, מנסה הממשלה באמצעות שקליוציה של הדולר לטעת בנו אמון חדש בשקל ובמי שמרשים אותו. ובכן, הדרך ארוכה, גם קשה.

קשה להאמין שבהודש שבו יעשה הדולר 15% או 20% במזנחי שקל, כאשר השקל ימשך להיות מסוחרת מדי יום, השקל האחר, לקניית מצרכים ושרותים שבסיקור, וישאר יציב. העניין הזה לא עבד בשום מקום. אצלנו, כמדומה נסים, מבקשים שהעניין יעבור.

אולי צריך לקוות. עצם הניסיון מעניין, אף כי אינו מבטיח. ויסלחו לי השושיניים, הארונים פרס, קיסר ואלי הורביץ (של התעשיינים).

זו היתה ההזדמנות האחרונה. ב־15 בחודש יתברר לנו איפה היינו בחודש שעבר, בערך בתחום ה־1300 או ה־1400 אחוזי אינפלציה. במילים אחרות, כבר גלשנו לתחום שממנו אין חזרה.

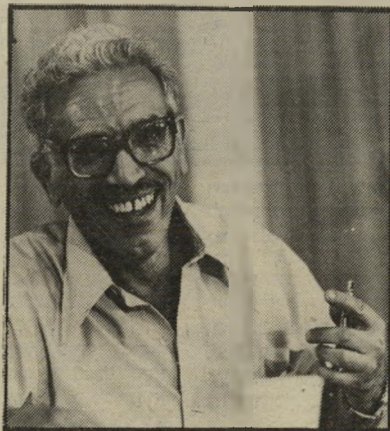
וזה, לצערי, כל מה שיש לומר לטובת העניין. אנחנו צריכים לדאוג לצד ההכנסות של הממ"ד שלה. פשוט, כדי שיהיה לה לשלם את הוצאותיה. לצערו ההכנסות ימשיכו לרדת, ההוצאות, למרות הקיצוצים, יגדלו. כדי לגשר על הפער, יצטרכו שוב להדפיס ובכמויות. זה לא לטובת העיסקה. הנה עוד סיבה טובה מדוע העיסקה לא תוציא את חודשיה.

אין פיתרון דהילוכס ואין מיתון דה־לוקס. איראם־איריים עיסקה־הכילה בלי אבטלה. וככל הידוע, אבטלה אינה ברשימת היעדים של הממשלה. הממ"ד שלה תצטרך למצוא פיתרון לכל האמי ואולי עשורת אלפים המועמדים לסי טורין. הפיתרון חייב להיות מיידי. זהו פיתרון היחיד האפשרי הוא להזרים מיליארדי שקלים כדי ש.א.ת.א. מעוֹרף, ממברות. יותר המיסעים שלסמני פשי

ט־רָגֵל, והמתקיימים בחסדי תקציביי הממשלה, ימשיכו לעבוד. ולא רק מיס־עלים עיסקיים או מיס־על־יחידות. גם מוסדות ציבור. כדי למנוע אבטלה צריך יהיה להזרים כספים, הם יבואו, לא ממיסים, לא מאג"ח, לא מהעברות, לא מהשקעות. הם יבואו מבנק־ישראל, ש־אפשר שוב משיבתי־יתר בסידור־גדל־חדשים לחשב הכללי.

לא אמרנו דבר על קיצוצים בתקציב. יהיו גם אלה יישחקו. קרבות־המאסף של השרים על־אחר זותיהם יארכו זמן רב, הרבה יותר מתקופת העיסקה. בקיצור: ימשיכו להדפיס.

האינפלציה בשלושת החודשים היתה

שושבין קיסר צריך להתפלל

אולי כבושה, בלשון הכלכלנים. לא יתנו לה להרים ראש 90 יום, ואז, יום אחר, היא תתפרץ. ואז גם לא יועילו צוויים. איראם־איריים לנהל חיים לסי דולר של 527 שקלים, כאשר שערי האמיתי יהיה בסוף תקופת העיסקה 1000 שקלים. ולכן אני מציע לכם להמשיך להשקיע בדולר. ירוק, חרוק, צמוד לשקל (פ־ט).

החיים עם החמצן

אני מבקש להזכירכם שגם הנקיים חייבים לחיות. ליתר דיוק, להמשיך. את העמלות לא יוכלו, ככל הנראה, להעלות. אבל מכיוון שאיש, מלבד הנחלות הנבקים, לא יודע עבור מה מחייבים וכמה, כדאי יותר מתמיד להקטין את הפעילות הנבנקית שלנו. וכדי שהדברים לא יישמעו כסתם השמצה, הנה עוד שני מיקרים בנקאיים, וכרגיל הטעות היא תמיד לטובת הבנק.

נניח שיש לך לשלם מדי חודש משכנתא לבנק משכנתאות שאותה הצמידה לך החברה שאצלה קנית את הדירה. שתיהן חכרות ציבוריות. ונניח שפנלה עליך ירושה או טוטו, או מיפעל־הפיס — בקיצור, לפני קיבלת סכום כפי גדול ורצית לחסל אחת ולתמיד את המשכנתא. הלכת לבנק. ביקשת חשבון. עבר שבוע, שבועיים ושלושה. שום דבר לא קרה. אתה ממלצל לבנק, מציעים לך לבוא. בסוף אתה בא. ניגשים לפקיד המתאים ומבקשים לדעת מה עם החשבון. יש המון עבודה, הוא אומר, נכין את החשבון.

אחרי חודשיים נוספים, סוף־סוף מוכן החשבון. אתה מסתכל על הסכום, מתחלחל. אתה רואה, ממה הפקיד להעיר את אונדף, לא כדאי. אתה מבקש הסבר למה. מסבירים לך, שאתה לא יכול לחסל את המשכנתא מיד, אלא רק בעוד שלושה חודשים. למה? אלה התקנות. אתה שוכח לשאול שול מי הצעם אין זה חשוב. חזר הביתה, עושה חשבון ופיתאום מתברר לך שהמשכנתא הצמודה והריבית הצמודה אליה, יחסלו את שארית התיקוה לריהוט חדש. אתה מוותר. הצלחת. הסכת כמה מאות דולארים צמודי

שקלים בחשבון הפת"ם המופקר אוטומטית ל־שלושה חודשים ומתחדש אוטומטית כל שלושה חודשים. והנה קיבלת הודעה מהבנק על חידוש הפת"ם שגם לשלושה חודשים נוספים מתאריך מסוים מאוד. "אלא אם תודיענו אחרת".

פיתאום, כן, פיתאום. נזכרת שיש לך סיבה להוציא את הפת"ם. לקנות משהו, לפני שיעלו המחירים, שממילא כבר עלו. אתה ניגש לבנק או מטלפן. אתה מבקש להמיר את הפת"ם לשקלים ואת השקלים להעביר לעו"ש שלך. לא, אומר הפקיד. אתה לא יכול. למה? התאריך הקובע עבר. כבר עברו שלושה חודשים. היית חייב להודיע לפני תום התקופה.

אתה מסתכל בהודעה ורואה שכתוב שם שהמועד לחידוש הוא, נניח, ה־12 בחודש. את ההודעה קיבלת רק אתמול, ה־30 בחודש. איזה דואר, אתה חושב לעצמך, ומרכיז קללה המוכירה את אמו של שר התיקונות הישן והחדש. מה, שלושה שבועות לוקח מיכתב בעיר, מהבנק אליי? אתה פונה שוב לבנק, ושם אומרים לך: מצטערים, עם אתה רוצה לחסל את הפת"ם שלך שלא במועד, תשלם קנס.

ואז בא הגואל. אתה מתייעץ, מה עושים. מסתכלים שוב בהודעה, אולי יש פירצה. יש. מתברר שתאריך ההודעה גם הוא מופיע על ההודעה. ה־15 בחודש. נפתרה התעלומה. ההודעה נשלחה אחרי המועד, שהיה מאפשר לך להוציא את כספי הפת"ם ללא קנס. לפני שאתה רץ שוב לבנק, אתה ממחר לחזור כך מנושא אימו של שר ה־תקשורת, מגיע לבנק, ובדרך־כילה זו מסתדר.

הבורסה

לשחק בטוטו

מי מאבד עולמו בשעה אחת? זה שמגיע כאחת וחצי. למה הרברים מכוונים, לאלה ששכחו לקנות כמה חבילות של מניות ככרות וחופשיות, צמודות, אבל לא למרד, בקיצור, כל אלה שלא תפסו שכראי לקחת את הטרמפ כבר בסוף השבוע, כדי להיות מוכנים, גם הם, לקראת עיסקה־החבילה.

למה זה קרה — לא חשוב. יש כל מיני הסברים. בקיצור, זה היה מוכרח לקרות, כי עבר מספיק זמן מאז הבורסה האחרון, שעליו אפשר היה לומר שירים את הבורסה.

מישהו אמר כיום הראשון שהחגיגה התחילה. אפשר גם להבין למה ירדו האג"ח למיניהם. עיס־קת־החבילה היא פסטיבל של הרולר ולכן צמודי־המרד נדחקו. אבל למה בכל המהומה חוגגות החופשיות — לא ברור. יותר מזה: גם לא חשוב. העיקר שהחגיגה תימשך.

הפעם היא, ככל הנראה, תימשך מעט יותר. עד מתי? קשה לומר. צריך להגיע אל המעגל כולו. אחרי כמה מימושים, שבהם מי שמוכר היום יקנה מחר, וזה ששכח לקנות לא יהיה לו מה לקנות, רק אז נדע אם החגיגה היא אמיתית.

בינתיים, למי שיש, אני מציע שלא למכור. בינתיים, למי שאין, וכספי בפת"ם, ישאיר אותו שם. למי שאין, לא מאלה ולא מאלה, שישחק בטוטו או כפיס. מפסידים פחות. הסיכויים כמעט אפס, כמו ההשקעה.

ובכן, לא קרה הנס, הבורסה רק התעוררה מעט. מי שרוצה בכל זאת להיכנס, מוטב יעשה זאת באמצעות קרנות־הנאמנות המתמחות במניות. זהירות טובה תמיד. מי שרוצה ללכת על גדול, ימתין עד שגיע גל השמועות הראשון. סימן מובהק לאיתנותה של הבורסה, לפחות לשבוע שלאחרי.

כסילות ותיירות

נתחיל בבדיחה אמיתית. מספרים על אחד מהחברה שנכנס למיסעדה בפאריס ושאל את המלצר אם יש לו רגלי־צפרדעים. "יש", אמר המלצר. "אז פוקו ותביא לי מנה חומוס", אמר ציווה אותו אחד החברה. זו הייתה מנה ראשונה, כיאה לצפרדעים.

כתל־אניב יש כעשר מיסערות גורמה (ועם שורוק בו וסגול במס), מיסערות לאניינה־טעם. הנה רשימה חלקית: לה־קורן, קסבה, בוזולה, אלהמבר, גונדולה, קסטל טוטון, ויה־מאריס, יודפת ועוד כמה. המשותף להן הוא אוכל מצויין לאניינה־טעם ומחיר הנע בין 50-60 דולר בשקלים. ומהשבע תכפילו ב־527 שקל ותקבלו את התר צאה. המחיר כולל מס־ע־ר־מוסף וגם רמי־שרות. אה, העיקר: המחיר הוא לזוג, כמובן. מי שואהב לאכול טוב, ויכול גם להרשות לעצמו, אוכל באלה. לא כל יום ואולי אפילו לא כל שבוע. אך למארועות מיוחדים, על חשבון העסק וכיוצא באלה, ראוי לטעום בהן.

כשליש מכאי מיסערות־הגורמה הם תיירים. והיתר, כמובן, ישראלים. אנחנו נטפל בתיירים. נכנסים שני זוגות של תיירים. נהנים מהארוחה. החשבון 115 דולר, כולל מע"מ 15 אחוזים (מע"מ). בוחנים היטב את החשבון, כיאה לאמריקאים. קוראים למלצר ומבקשים לדעת, למה עליהם לשלם מע"מ (15 דולר). בחלוף, שבו הם מתגוררים, לא מחייבים אותם במע"מ. הם תיירים.

מסכור להם המלצר, שבמיסערות מחוץ למלור נות אייבם לצרף לחשבון מע"מ, כן, הם אמריים. אבל אנחנו מוכנים לשלם בדולארים. כן, אומר מנהלה־מיסעדה, שהוא על־פ־דיוב גם בעליה, גם מי שמשלם בדולארים חייב במע"מ. אנחנו מעדיפים לקבל שקלים, דולארים שלכם אין כל יתרון במיסעדה.

ואז צץ התייר החכם ואומר: אבל זה הפסד בטות, אני יכול למכור את הדולארים בפנית הרחוב ולקבל יותר שקלים. לכסוף הם משלמים תערובת של שקלים ודולארים שהיו בכיסם, או בכרטיסי אשאי, ונשבעים שלא לחזור. הנה דוגמה נאה איך כסילות של מי שממונה על התיירות מעודדת את השוק השחור: התקנה המאפ־שרת לבתי־מלון לקבל תשלומים ללא מע"מ מת־יירים אינה הלה על מיסעדות.

במדינה

(המשך מעמוד 8)

לשמיר לקבל את פני בותא. חמור עוד יותר: זה לא הפריע לאבא אבן, מלך היונים של מיפלגת־העבודה, לארח אותו לסעודה תגינית.

הכנסת

אלקטרוניקה

זה לא הכר

שיטת ההצבעה האלקטרונית מונהגת ברוב הפרלמנטים בארצות־הקידמה. כמה היא עולה?

עוברי־הכנסת מוציאים עלון חודשי מעניין, הקרוי בשם הצנוע הודעות לעובדי הכנסת.

בצר המסרים השיגוריים על הלוואות, השתתפותי־באבל וברכות לשמחות, מכיל העלון מידע מרתק, הכולל גם סיפורים על פרלמנטים אחרים בעולם.

כך מספר העורך על צימצום ניכר בזכויות־היתר של חברי הפרלמנט האוסטרי, ועל עונש שהוטל על צירי

בית־הנבחרים הצרפתי, שעלכו כנשיא פרנסואה מיטראן. מסתבר שעלכונות כאלה אסורים לפני התקנון הצרפתי. שלושה צירי־אופוזיציה, שפגעו כנשיא בכרייה במליאה, נדונו לקיצוץ שכרם ב־50 אחוז לחורש אחד.

ההחלטה התקבלה בפרלמנט ברוב של שני שלישים, כנדרש על־פי התקנון. שאמר מקיף על הנהגת הצבעה אלקטרונית בכנסת מותח ביקורת נוקבת על כראיות העניין מבחינות שונות. בעיקר מעניין נושא העלות.

באוסטריה (322 חברי־פרלמנט) הנהיגו את מערכת ההצבעה האלקטרונית ב־1970, והיא עלתה כ־140 מיליון שקלים. בדנמרק (179 חברי־פרלמנט) בנו לפני שנתיים מערכת יותר זולה, שעלתה ככל זאת 100 מיליון שקלים. בשבדיה (349 חברי־פרלמנט) הנהיגו את השיטה האלקטרונית בשנה שעברה. השבדים שילמו עבורה 200 מיליון שקלים. יתרונה העיקרי של השיטה הוא, שהיא גורמת לרישום מפורט של כל הצבעה, שסייע לבוחרים לדעת כיצד הצביעו הח"כים במשך כל הקאולציה ואם נכחו בכלל בהצבעות.

צה"ל

רגליה־השג

מדוע גדלה כפי־רגלם של חיילי צה"ל?

בגיליונו האחרון של הביטאון הצבאי במחנה הסתתרה ידיעה קטנה, שהפעילה מיד את כלוטותיהם של רבתי המדינה. כעשר השנים האחרונות, כך נאמר בידיעה, מסתמן גידול ניכר במידות כפי־הרגל של הצעירים המתגייסים לצה"ל. לפני עשר שנים הייתה המידה הממוצעת של נעל צבאית 41-42, ואילו היום, הנעלים שמנפיק הצבא הן בדרך־כלל במידות 44-45.

עורכי דבר אחר, המוסף הסאטירי של היומון דבר, מצאו לעוכרה זו הסבר מתחום הפיסיקה. חוק שימור החומר, הם קבעו, מתקיים אפילו בצה"ל. ככל שראשם של החיילים הולך וקטן (ראו תופעת ראש קטן), כך גדלות רגליהם.

לטיק בשכל. המדור ההומוריסטי של החנימון התל־אניב קול תל־אביב. היה הסבר אחר לתופעה: מי שאמר שהאבולוציה נעצרת כנשיה לבקום (בסיס הקליטה והמיון למת־גיסיים) — טעה. אחרי שלוש שנים כלבנון מסתגלות כפות הרגליים של חיילי צה"ל להליכה בשלג.

יח"כ (דאז) אורי אבנרי תבע בכנסת השישית והשביעית להתקין בכנסת מיתקן אלקטרוני להצבעה. בגלל נימוקים אלה. ההצבעה נפסלה בשל נימוקים תקציביים. כיכול. העולם הזה 2462